
VISTE ÅRSÅKSSAMMENHENGEN IMPLISITT I DOMINOTEORIEN SEG Å VÆRE RETT?

En kontrafaktisk historisk analyse av Vietnamkrigen med fokus på landene Laos, Kambodsja og Thailand.

Sammendrag:

Denne oppgaven skal ta for seg dominoteorien, som er en teori lagt frem av tidligere amerikansk president Eisenhower. Teorien ble brukt av amerikanerne for å legitimere deres inntreden i Vietnamkrigen. I oppgaven går jeg ut ifra at dominoteorien ikke er direkte feil, men er en forenkling av årsaksforhold. Derfor prøver jeg med en kontrafaktisk historisk analyse, å vise hvordan årsaksforholdene i dominoteorien er sanne, men trenger en utdypning. Først går oppgaven gjennom historien, for å prøve å plukke ut viktige elementer i Laos, Thailand og Kambodsjas historie. Dette med formål å senere lage den kontrafaktiske metoden. Det den kontrafaktiske tidslinjen viser er at selv om USA ikke gikk inn i Vietnam i 1965, ville ikke Laos og Kambodsja falt til kommunisme slik dominoteorien tilsa. Men som følge av en utdypning av teorien lagt fram J.L.S. Girling, kommer jeg fram til at teorien ikke i seg selv er feil, men trenger en utdypning. Denne utdypningen kommer også fra J.L.S. Girling.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag:.....	1
1.0 Innledning.....	3
1.1 Hva er problemet med dominoteorien?	3
1.2 Avgrensning	4
1.3 Begrepsavklaring.....	4
2.0 Grunnlag for oppgaven.....	5
2.1 Metode.....	6
3.0 Tilbakeblikk på Indokina og Thailand	7
3.1 Thailand.....	7
3.2 Laos	10
3.3 Kambodsja.....	12
4.0 Hva hvis USA aldri hadde gått inn i Vietnam?	14
4.1 Nytt Sør-Vietnam	14
4.2 Thailand.....	15
4.3 Laos	17
4.4 Kambodsja.....	18
4.5 Det nye Indokina	19
4.6 Dominoeffekten.....	21
5.0 Konklusjon	22
Litteraturliste:	24

1.0 Innledning

Den kalde krigen er en konflikt man fortsatt kan se ringvirkningene av i dag. Med dagens internasjonale politiske bilde, kan det se ut som om verden er på vei inn i en periode med kalde politiske fronter. Det virker som om det er de samme aktørene i dag, slik som omkring 50 år siden, som representerer de konkurrerende parter. USA, Kina, Russland og resten av verden står ovenfor konflikter i dag som likner konfliktene fra fortiden. Et konfliktområde stormaktene sto ovenfor var i Indokina som etterhvert utviklet seg til Vietnamkrigen. Vietnamkrigen ble sett på som en humanitær katastrofe, derfor blir det viktig å prøve å unngå at samme vil skje. Her kommer dominoteorien inn.

Dominoteorien og Vietnamkrigen er to begreper som henger tett sammen og er godt kjent blant politikere og historikere. Det som ikke alltid kommer fram i lys er hvordan dominoteorien påvirket de tre landene Laos, Thailand og Kambodsja. For disse tre landene var det ikke stormaktspolitikk, ideologier og innflytelse det handlet om, det var snakk om overlevelse og frihet fra undertrykkelse. Thailand, Laos og Kambodsja ble bare brikker i en internasjonal kabal, spilt av Kina, Sovjet og USA. Amerikanerne sverget til dominoteorien, gjort populær av tidligere President Dwight D. Eisenhower, som også anvendte den i Koreakrigen (Herring, G., & Immerman, R. 1984 s. 355). USA abonnerte på logikken lagt fram i dominoteorien. For å legitimere deres politiske mål, brukte de frykt som metode. Om Vietnam skulle gjennomgå en revolusjon på bakgrunn av marxistisk grunnlag, ville også resten av Sør-Øst-Asia falle.

1.1 Hva er problemet med dominoteorien?

Laos, Kambodsja og Thailand (så vel som resten av Sør-Øst-Asia) var implisitt i dominoteorien (McNamara R. S., J. Blight, R. Brigham, T. Biersteker, H. Schandler, 1999, s. 22). Etersom det var tre land med geografisk nærhet til Vietnam var det med disse landene i tankene, teorien ble så dominerende i amerikansk utenrikspolitikk. Ser man til historien og ser hva som faktisk skjedde, kan det se ut som om dominoteorien gikk i oppfyllelse. Akkurat dette temaet er omstridt, teorien blir ofte vendt og vridd på, for å forsvare eller angripe USAs rolle i Vietnam (Slater J., 1993, s. 205).

Var det rett av den amerikanske regjeringen å anta en så lett årsakssammenheng? Var det på grunn av Vietnams bytte av ideologisk grunnlag, at Laos og Kambodsja også gjorde det? Hvorfor byttet ikke Thailand også grunnlag, når både Laos og Kambodsja gjorde det? For å svare på disse spørsmålene, vil jeg ta i bruk en kontrafaktisk historisk analyse av de tre landene Thailand, Kambodsja og Laos. Dette gjøres for å prøve å se hvor stor betydning Vietnamkrigen

hadde på om landene forvandlet statens ideologiske grunnlag til marxisme eller ikke. Oppgaven vil ta for seg landenes historie og plukke ut det som ser ut til å være viktige variabler. Dette etterfølges av konstruksjonen av et scenario, hvor USA ikke gikk inn i Vietnam, men fortsatte å føre en «kald» krig. Dermed se på hva som antakeligvis hadde forandret seg, dersom USA faktisk ikke gikk inn i Vietnam. Slik vil oppgaven prøve å komme fram til påstander om at årsakssammenhengen er mer komplisert enn den enkle sammenhengen som ligger i dominoeffekten. Basert på denne logikken, vil det komme fram til at det ikke var på grunn av at Vietnam ga etter til kommunisme. Det var flere faktorer enn det, som spilte inn på at både Kambodsja og Laos ga etter til kommunisme. Dermed prøve å vise til at dominoeffekten er en forenkling av årsaksforholdene. Helt til slutt, vil det legges fram en annen versjon av dominoteorien, som en logisk forklaring på hvorfor det ble kommunistisk revolusjon i Laos og Kambodsja. Denne kan også forklare hvorfor Thailand ikke gjorde det. Dermed blir problemstillingen: Viste årsakssammenhengen implisitt i dominoteorien seg å være rett?

1.2 Avgrensning

Selv om temaet og dominoteorien omhandler stormaktspolitikk, vil fokuset være på småstatene Laos, Kambodsja og Thailand. USA, Kina, Sovjet og Nord-Vietnam, er viktige aktører, og det er hovedsakelig de som drev handlingene i krigen. I denne avhandlingen vil de være av sekundær viktighet. Laos, Kambodsja og Thailand får fokuset, med de fire sekundære landene som «støttespillere» til de indre konfliktene i hovedlandene. Derfor vil teksten i hovedsak bare inneholde hvordan de sekundære landene påvirket den politiske balansen i Laos, Kambodsja og Thailand gjennom historien.

Dominoteorien kan omfatte flere nivå. I dette tilfellet skal det bare diskuteres rundt det regionale nivået. Det finnes også to andre nivåer, den internasjonale effekten og bølgeeffekten (Lind M., 1999, s. 35). Da Vietnam ga etter for kommunisme, som følge av Sør-Vietnams regjering kollapset i 1975, var det spekulasjoner om den internasjonale bølgen av kommunistiske revolusjoner som kom, var en direkte konsekvens av at dominoteorien gikk i oppfyllelse. Som følge av den regionale effekten gikk i oppfyllelse, utløste den en effekt på internasjonalt nivå. Igjen førte dette internasjonale nivået til en domino «bølgeeffekt» verden over, og er det siste nivået som omtales (Lind, 1999, s. 35). Avhandlingen vil ikke se på dette som viktig og vil derfor ikke bli nevnt igjen.

1.3 Begrepsavklaring

Dominoteorien: En av begrunnelsene USA brukte for å rettferdiggjøre deres hjelp av anti-kommunistiske faksjoner i Indokina, etter hvert også for å legitimere deres beslutning om

å starte Vietnamkrigen. Den er i utgangspunktet brukt i en sikkerhetspolitisk kontekst, og baserer seg på en frykt for at stater skal vende seg mot den vestlige koalisjonen, skulle staten det var snakk om, adoptere en kommunistisk ideologi (Slater, 1993, s. 186-187). Teorien ble gjort populær på grunn av tidligere president Eisenhower. Den går i bunn og grunn ut på at, skulle et land «falle» til kommunisme, vil også flere land falle som følge av en dominoeffekt (Herring, et al. 1984 s. 355). Altså implisitt i teorien ligger det et årsaksforhold som sier: faller et land til kommunisme, vil også landene rundt falle.

Khmer Rouge: Den kommunistiske grupperingen i Kambodsja. Ledet av Saloth Sar, bedre kjent som Pol Pot (Corfield Justin J., 2009, s. 26). Khmer Rouge var navnet de fikk av sine motstandere, og gikk selv under navnet- «Angkar».

Pathet Lao: Den kommunistiske grupperingen i Laos, selv kalte de seg Neo Lao Hak Xat (Laotiske patriotiske Front). Pathet Lao betyr egentlig landet Lao, på laotisk, som også gir en pekepinn på at de kommunistiske bevegelsene i landet var først og framst nasjonalistiske bevegelser i kombinasjon med kommunistisk tankegang (Evans Grant, 2002, s. 87 s. 104 s. 118).

Ho Chi Minh Trail (heretter kalt HCMT): En passasje som gikk gjennom Laos og Kambodsja som Nord-Vietnam tok i bruk for å frakte soldater, våpen og utstyr til deres allierte i sør. Grunnet de enorme mengdene soldater og utstyr som ble fraktet her, så amerikanerne på den som en av hovedpulsårene til fienden i krigen (Corfield, 2009, s. 56).

2.0 Grunnlag for oppgaven

Den første kilden avhandlingen baseres på, er et kontrafaktisk verk skrevet av Geoffrey Hawthorn. I tillegg vil en mer definert versjon av dominoteorien lagt fram av J.L.S. Girling bli brukt. Valget av Hawthorns kontrafaktiske verk baseres på verkets anerkjennelse og popularitet (Bunzl Martin, 2004, s. 847) (Ferguson Niall, 1999, s. 18). Verket av Girling baseres på verkets forholdsvis nøytrale og logiske tilnærming til dominoteorien.

Boken av Hawthorn *Plausible worlds: Possibility and Understanding in History and the Social Sciences* (1993) har et kapittel som spør hvordan hadde verden sett ut hadde ikke USA okkupert Sør-Korea (Hawthorn Geoffrey, 1991, s. 81-122). Her går han gjennom historien og skaper et bilde av hvordan situasjonen i Korea var i vår tidslinje. Deretter skaper han nye tidslinjer, hvor forfatteren blant annet antar at Roosevelts overlevelse av 2. verdenskrig, førte til at USA aldri gikk inn i Nord-Korea. Han går dypt inn i historien til Sovjet og USA, for å se når og hvor vår tidslinje bryter med den kontrafaktiske tidslinjen. Han legger fram hvorfor den brøt, og baserer de kontrafaktiske hendelsene, på fakta i den faktiske tidslinjen. Avhandlingen

har ikke mulighet til å gå like dypt inn i historiske detaljer slik som Hawthorn, derfor blir mye av historien forenklet. Grunnen til bruken av denne boken, er for å ha en «oppskrift» på hvordan å lage en kontrafaktisk historie.

Girling mener at den originale versjonen av dominoteorien, lagt fram av Eisenhower, er en forenkling av faktiske forhold (Girling J.L.S., 1970, s. 374-375). På grunn av dette vil hans versjon bli tatt med. For å problematisere den originale dominoteorien, vil den litt mer forklarende versjonen til Girling bli tatt med i diskusjonskapittelet. I artikkelen *Laos: Falling Domino?* (1970) beskriver han en ny versjon, denne nye teorien følger en enkel logikk og virker realistisk. For å bruke Girlings ord: «Kommunistisk overtakelse av en stat *kan, med tid* lede til kommunistisk overtakelse av en annen stat selv om influensen av den overtatte staten vil kjennes øyeblikkelig» (Girling, 1970, s. 371).

På grunn av oppgaven også baserer seg på historiske kilder har flere historiske bøker blitt brukt. Hvert land har 1-2 hovedkilder som er brukt, i tillegg til 2 hovedkilder fra amerikansk side. For Laos er hovedkilden Evan Grants: *A Short History of Laos* (2002). Boken blir brukt som følge av at det gir en bred forståelse over laotisk historie. For Kambodsja er hovedkilden John Tullys *A Short History of Cambodia* (2006). Denne boken er også brukt, ettersom det gir en bred forståelse for kambodsjansk historie. I Thailands tilfelle er det i hovedsak Sean Randpolphs *The United States and Thailand* (1987). Dette med bakgrunn i USAs og Thailands nære forhold hadde store implikasjoner. Til slutt to bøker for å få med USAs perspektiv, Michael Linds *Vietnam the Necessary War* (1999) og Robert McNamaras *Argument Without End* (1999).

2.1 Metode

For å lage en god kontrafaktisk analyse/diskusjon er det flere ting som konstant må tenkes på. Det finnes store forskjeller på hva som kan sies å være en god eller dårlig form for alternativ historie. Det man baserer en dårlig eller god analyse på, går ut på om det kan sies å være realistisk eller om analysen bare er basert på ren fantasi (Nye & Welch., 2014, s. 78).

På grunn av dette vil utgangspunktet i oppgaven komme fra Joseph Nye og David Welchs (2014) 4 punkter om hvordan å skrive en god kontrafaktisk analyse. De fire punktene er:

- 1- Plausibilitet: Dette punktet sier noe om hendelsen har en forankring i virkeligheten.
- 2- Nærhet i tid: Desto nærmere i tid en forutgående hendelse er til konsekvensen, desto mindre variabler er det som påvirker utkommet, og dermed er sjansen for direkte årsakssammenheng større.

3- Eksisterende teorier/ideologier: Dette punktet går ut ifra, det er lettere å spå kontrafaktiske hendelser, hvis partene som er involverte kan analyseres gjennom en teori eller metode, eller hvis en av partene var tilhengere av en viss teori/ideologi. Dette gjør det altså lettere å spå, hvordan de ville handlet, skulle man endret en uavhengig variabel.

4-Se på historiske fakta: Hvis fakta tilsier noe ville skjedd (Nye & Welch, 2014, s. 78-81).

Selv om en god kontrafaktisk metode baserer seg i virkeligheten må ikke for stor vekt ligge på å forklare variabler. Det er umulig å forutsi hvilke variabler som påvirket hvilke og hvordan de ble påvirket. Skulle en nevnt alle mulige variabler, ville det blitt uendelig med sider (Bunzl M, 2004, s. 848-849).

Bruken av metoden baseres på Gavril Rosenfeld (2002) og Nye & Welchs (2014) begrunnelser på hvorfor man bruker kontrafaktisk historie. I boken til de sistnevnte forfatterne skriver de at grunnen til å bruke metoden er ikke for å konstruere en ny verden, men å utforske ideer og variabler (Nye & Welch 2014, s. 78). Rosenfeld mener grunnen for å bruke metoden er for å kommentere på historiske hendelser, og for å prøve å få en til å tenke annerledes om temaet (Rosenfeld Gavril, 2002, s. 92-93). Derfor vil den kontrafaktiske metoden i denne oppgaven være rettet mot å utforske dominoteorien. Den vil bli brukt for å utforske årsakssammenhengen som ligger i dominoeffekten og for å kaste et nytt lys på konflikten samt dominoteorien.

3.0 Tilbakeblikk på Indokina og Thailand

For å lage en god kontrafaktisk tekst må det altså være basert på hendelser som faktisk skjedde. Derfor må en se tilbake på historien, for å se på det som ligger til grunn til konfliktene. I dette tilfellet, historien til Laos, Kambodsja og Thailand. I delkapitlene som kommer vil en gjennomgåelse av historien utføres, med formål å plukke ut det som ser ut som viktige faktorer på om landene falt til kommunisme. Med den kontrafaktiske analysen og dominoteorien i bakhodet, hva var det som gjorde kommunisme populært? Hva var det som lå til grunn for at landet falt? Hvorfor oppnådde kommunistene sine mål i Laos og Kambodsja, men ikke i Thailand?

3.1 Thailand

For å forstå Thailand, må man se på folkets og statens historie. Indokina og Thailand har vært sentrum for utallige konflikter seg imellom så langt man kan gå tilbake. Det som i dag er Laos, Kambodsja, Thailand og Vietnam har opp igjennom årene stadig kommet i

uoverensstemmelser, Vietnamkrigen var en fortsettelse av disse stadige konfliktene (Church Peter 2003 s. 65-70) Landene som i dag er Laos og Kambodsja, var konfliktområde for kongedømmene basert i Vietnam og Thailand, de to større regionale maktene. Ettersom Laos og Kambodsja ligger mellom de to større maktene, ville det naturlig nok føre til et konstant søk om å få mest mulig makt og innflytelse i «landene i midten» (Osornprasop S., 2007, 350-351) Disse konfliktene tok en unaturlig slutt på 1800 tallet, da Frankrike begynte å blande seg inn i områdets affærer (Osornprasop, 2007, s. 350)

Thailand ble aldri til noen koloni, og som direkte konsekvens ble kongen og eliten i landet aldri styrt av en overmakt, noe som sørget for en kontinuitet og en forbindelse til thailandsk historie. Thai-folket fikk som følge av dette, en sterk nasjonalfølelse. Da de så hvordan kolonimaktene utnyttet deres rivaler og naboer, fikk det også stor betydning for hvordan monarkiet ble oppfattet (Randolph Sean, 1986, s. 82). Dette kombinert med at monarkiet og eliten i landet ikke heller har vært spesielt undertrykkende mot folket, har også skapt en helt spesiell respekt og kjærlighet for kongen og eliten (Randolph 1986 s. 82-83). På grunn av disse faktorene, har thai-folket utviklet en egen historisk og folkelig kultur, sentrert rundt kongen. Bønder i Thailand levde også relativt godt, sammenlikner en Thailand med naboene Laos og Kambodsja. En levde relativt fritt, en kunne eie egne gårder, og det fantes ingen form for sterk systematisk utnyttelse, utført av konger, eliter, eller kolonimakter (Randolph, 1986, s. 83). Landets geografi sørget også for at Thailand var særdeles godt rystet til matproduksjon, noe som gjorde sult og nød til en mindre faktor, som igjen gir mindre insentiver for de sterke å utnytte de mindre heldige (Randolph, 1986, s. 83-84). Disse faktorene gjorde at Thailands folk og statsapparat, beholdt sine konservative røtter, noe som i framtiden ville gi dem større insentiver til å alliere seg med vesten.

Thailands utenrikspolitiske historie er preget av mer konflikter sammenlignet med landets innenrikspolitikk. Thailand var sett på som et land som alltid hadde vært dyktige realpolitikere. «Thailand bøyer seg med vinden» var det ofte sagt blant nabostatene (Randolph, 1986, s. 10) Men etter andre verdenskrig kom en ny type fiende, en fiende som var udefinerbar og skjult, det var ikke lenger bare statlige aktører. Kongen og folket måtte finne en ny strategi. Den nye fienden fant thai-folket i en internasjonal orden. En blanding av stater og opprørsgrupper bundet sammen av en ideologi, nemlig kommunisme. På grunn av dette sluttet Thailand seg tidlig til USA i 1950 (Randolph, 1986, s. 10). I begynnelsen var fokuset til den konservative alliansen, «containment» av Kina. Utover 50-60 tallet, utviklet redselen seg for Kina seg, og strategien deres endret seg til å forhindre spredning til Indokina (Ang C.G., 2010, s. 70). Thailand som opprinnelig bare var ute etter egeninteresse, måtte binde seg til en av

polene, for å redde seg selv (Randolph, 1986, s. 10-11).

Da konfliktene i Indokina ble større, ble også forholdet USA hadde til Thailand solidifisert. Thailand beviste sin velvilje til en vestlig allianse, ved å være det første asiatiske landet som sendte assisterende tropper til Sør-Korea (Randolph, 1986, s. 13). Videre fra dette, begynte amerikansk etterretning i området, samt flybaser, å etablere seg i Thailand (Randolph, 1986, s. 14-15, s. 24) Fra Thailands perspektiv, var alliansen med USA den eneste sikkerheten mot den kommunistiske koalisjonen. Skulle USA få fortsette å bygge flybaser i landet (noe som ville øke deres involvering i konflikten), måtte thai-folket ha en garanti på egen sikkerhet, noe som de fikk, men garantien var ikke like sterk som de håpet på (Ang, 2010, s. 36-37).

Det Thailand så på som sin opprinnelig største trussel i området, var Kina (Ang, 2010, s. 70), og mellom landene lå Laos. På grunn av dette, var Laos, en stor prioritet også for amerikanerne. Thailand har, gjennom årene hatt større konflikter i Laos, derfor har de alltid hatt stor innflytelse i landet (Evans, 2002, s. 1). Dette gjenspeiler seg i høyrefløyen i landet, ledet av general Phoumi. Dette var søskenbarnet til Thailands øverste general, general Sarit (Osornprasop, 2007, s. 353). Da borgerkrigen begynte å bli alvorlig, startet USA og Thailand direkte intervensjon i landet, med håp om å hjelpe general Phoumi. De sendte inn thailandske tropper, trent opp av CIA som både hadde i oppgave å trene laotiske soldater, men også å utføre spesielle oppdrag som krevde militær makt (Osornprasop, 2007, s. 355-356) Det var heller ikke bare på grunn av Kina at Laos var så prioritert. Det var også en innenriks trussel involvert. Lao var også en stor minoritet i Thailand, og en fryktet at Pathet Lao kunne komme til å forsøke å påvirke denne minoriteten (Randolph, 1986, s. 32).

På grunn av at Thailands historie har ført til en nasjonal konservativ holdning, har det heller ikke gitt insentiver for folket å slutte seg til marxistiske ideologier (Randolph 1986 s. 83-84). Kombinert med det faktum at koloniovermaktene aldri utryddet monarkiet, eller okkuperte større deler av thailandsk territorium, har thai-folket hatt en viss kontinuitet fra historien. Dette har igjen styrket deres nasjonale karakter og thai-folket var fornøyde og trygge på deres egen nasjonalstat. På grunn av deres konservative holdninger, var det også lettere å alliere seg med USA, som ikke var truende for monarkiet. På amerikanerne sin side, var Thailand den siste bastion mot kommunisme i området. Dermed var det også den siste regionale dominoen. Falt Thailand, ville resten av Asia også falle (Ang, 2010, s. 60) De var USAs viktigste allierte, i kampen mot kommunisme (Ang, 2010, s. 118). Dermed, med bakgrunn i dette kapittelet, er det lettere å forstå, hvorfor Thailand ikke utviklet kommunisme, og lett kunne alliere seg med vesten.

3.2 Laos

Laos, Kambodsja, Vietnam, og Thailand har en forholdsvis delt historie, og går langt tilbake. Forholdene i Laos har lenge vært preget av en dragkamp mellom forskjellige etnisiteter og kongedømmer. Laos har vært en slagmark, og en plass for regionens større kongedømmer, Thailand og Vietnam til å utøve sin influens. Etter hvert blandet også Frankrike, Storbritannia og Nederland seg inn i området. Frankrike ble til slutt den nye overmakten i Indokina og Laos, Kambodsja og Vietnam ble dominert og utnyttet for ressurser slik som de fleste kolonier.

Før Frankrikes inntreden, var Laos bestående av en rekke mindre kongedømmer, basert i de tre store byene i landet, Vientiane, Luang Prabang og Champasak. De tre kongedømmene har stort sett vært eroblingsområder for thaikonger, vietnamesiske keisere og kinesere (Evans, 2002, s. 26). Noe som vi senere skal se påvirket borgerkrigen. Kommunistene i Pathet Lao brukte aktivt kolonimaktene, og nabolandene deres som legitimering av deres sak (ironisk nok ville også Vietnam være en av hovedgrunnene til Laos' selvstendighet) (Evans, 2002, s. 84-85).

Laos eksisterte aldri som *ett* land før kolonimaktene trådte inn i området (Evans, 2002, s. 71). Frankrike gav laotere en egen nasjonalfølelse, og introduserte dem for nasjonalisme, som opp til da var ukjent (Evans, 2002 s. 71). Pathet Lao, sitt mål, var å samle den laotiske etnisiteten (Lao) i en, laotisk kommunistisk nasjon. I landet var den marxistiske tankegangen tett knyttet opp til anti-kolonialisme, nasjonsbygging og nasjonalisme (Evans, 2002, s. 188), (Christie C., 1979, s. 157-158).

Det som senere skulle bli borgerkrigen i Laos startet først under 2. verdenskrig, da Frankrike vekket nasjonalfølelsen til Laotere for å skape motstand mot de Japanske okkupantene (Church, 2003, s. 72-73) I 1949 erklærte Frankrike Laos som «fritt» og satte inn en konge. Denne kongen ble sett på med misnøye av kommunistene i landet (Church, 2003, s. 73-74) Kongen, hæren og elitene i landet (kalt høyrefløyen), ble etterhvert sett på som maktesløse kolonimakt-sympatisører, og dette ville prege borgerkrigen og de politiske konfliktene som oppsto.

Motstanderne til høyrefløyen kom fra to sider. Pathet Lao kom fra ytre venstre, og de nøytrale, som stod for sentrumspolitik. De nøytrale stod for en politikk hvor den kalde krigen ikke skulle være en del av Laos. De ville i tillegg til nøytralitet i laotisk politikk, ha nøytralitet i utenrikspolitik, og melde seg ut av den bipolare verden. De ville hverken binde seg til USA eller Kina og Nord-Vietnam (Evans, 2002, s. 107) Men ser en tilbake på historien, ser en at de nøytrale ikke nådde målet sitt. De nøytrale, som hadde utført et midlertidig statskupp, holdt til i hovedstaden Vientiane. På grunn av de nøytrale kuppet makten fra høyrefløyen, som Thailand støttet iherdig, ble konsekvensene fort store. En blokade av landets største by, utført av

Thailands allierte, høyrefløyen, ble snart iverksatt. Dette så ut til å fungere, helt til Sovjet, som hadde stått på sidelinjen helt til nå, intervenerte. Kong Le, som utførte kuppet for nøytralistene fikk et tilbud. Forsyninger og våpen skulle bli sendt, i bytte mot de nøytrale allierte seg med Pathet Lao (Evans, 2002, s. 118-122)

Det politiske kaoset i Laos utspilte seg før Vietnamkrigen (ca 1954-1962). For USA var Laos den opprinnelige dominobrikken (Mcnamara et al., 1997, s. 29). Begynnelsen av John F. Kennedys presidentperiode var sterkt preget av konflikten i Laos og i motsetning til i Vietnam, gikk aldri amerikanerne inn i Laos med egne soldater. Kennedys kabinett var redd for væpnede konflikter, og han og hans stab vurderte alltid mindre aggressive alternativer først (Mcnamara et al., 1997, s. 27). Presidenten ville ha en slutt på Laos-krisen, men visste at høyrefløyen, Thailand og amerikanerne ikke kunne vinne mot et sterkt Pathet Lao. Dermed ordnet han en rekke møter med Kina, Nord-Vietnam, og faksjonene i Laos, målet var nøytralitet (McNamara et al., 1997, s. 105). Kunne Kennedy skape nøytralitet i landet, ville det gi vesten en bedre posisjon. Dette kom som følge av at man trodde Nord-Vietnam ville slutte å bruke gangstier og veier, som senere utviklet seg til å bli HCMT (Church, 2003, s. 75). Amerikanerne hadde troen på deres CIA agenter hadde trent opp den laotiske hæren nok, til å stå imot Pathet Lao. Basert på den logikken mente Kennedy at nøytralitet, ville få Laos tilbake til vestlig influens (Lind, 1999, s. 13).

Nøytralitet kom i 1962 i form av Geneve traktaten. Den bestod av landene USA, Kina, Sovjet, Kambodsja, Burma, Thailand, og Nord-Vietnam. Flere andre stater var også tilstede, men hadde som oppgave å sørge for at pakten ble opprettholdt (Declaration on the Neutrality of Laos, 1962 s. 302-304). Pakten var eksplisitt med militær intervensjon, og etterretning på agendaen. Avtalen ble ikke overholdt, av noen av landene. Både USA, Thailand Nord-Vietnam og Kina fortsatte å støtte de ulike faksjonene (McNamara et al., 1997, s. 109-111) På grunn av dette fortsatte borgerkrigen som den alltid hadde gjort, med en viktig forskjell; all intervensjon, støtte og ulike aksjoner ble nå hemmeligholdt. Konflikten etter 1962 har i senere tid fått navnet «Den hemmelige krig i Laos» (Evans, 2002, 146).

Situasjonen i Laos så ut til å være under kontroll. Helt til et par år ut i Vietnamkrigen. Da startet bombingene av det laotiske folket og bombingene av HCMT (Pholsena Vatthana, 2012, s. 173). Som følge av Vietnamkrigen, fikk Pathet Lao et større spillerom, hvor de fikk tid til å drive en ideologisk kamp, hvor nettopp bombingene av HCMT ble sentral. På grunn av landets store prosentandel av bønder, og en stor andel av bøndene bodde i nettopp området som ble bombet (og kontrollert av Pathet Lao), fikk de et stort moment, som høyrefløyen manglet (Pholsena, 2012, 178-179). Helt til slutt var altså amerikansk og thailandsk intervensjon

forgjeves; Laos falt til slutt. Med USAs gradvise uttrekning fra området i fra ca. 1970 og opp til absolutt forlatelse av området i 1975, fikk kommunistene i alle land større og større innflytelse (Church, 2003, s. 76-77).

3.3 Kambodsja

I likhet med Vietnam, Thailand og Laos, hadde Kambodsja gjennom århundrer hatt et turbulent forhold til kongedømmene rundt seg. Historien er preget av en dragkamp mellom Vietnam og Thailand- hvor Kambodsja er i midten (Chandler D., 2000, s. 113-114), og varte helt opp til Frankrikes inntreden i området. I motsetning til Vietnam og Laos førte dette ikke til en motvilje til vestlige makter. Den nasjonalistiske bevegelsen i Kambodsja, var henholdsvis i begynnelsen, positiv til Frankrike (noe som senere endret seg) (Chandler, 2000, s. 13). Det var derimot, anti-Vietnam som ville prege Khmer nasjonalisme (Chandler, 2000, s. 101).

Det var ironisk nok fra Vietnam og vietnamesiske kommunister at ideen, om den samlede nasjonen Kambodsja kom fra. Khmer-folket som reiste til Frankrike for å utdanne seg, lærte også ideene om nasjoner, nasjonalisme, og kommunisme. Kambodsja hadde aldri sett på seg selv som enhetlig, det eneste som samlet dem var kongen, Sihanouk som flere så på (inkludert ham selv) som personifiseringen av Kambodsja. (Chandler, 2000, s. 195-196). Denne historiske skikkelsen ville prege det politiske bildet i Kambodsja fra landets uavhengighet i 1954, til den Røde Khmers overtakelse i 1975.

Det som gjør Kambodsja unikt, er deres konge/prins/statsminister Norodom Sihanouk. Han var opprinnelig konge i Kambodsja, men etter en serie av politiske spill, overga han tronen til sin egen far. Dette gjorde han til fordel for å bli statsminister, slik kongefamilien kunne dominere landet ytterligere (Tully J., 2006, s. 129). For enkelhetsskyld kan en se på Sihanouk som den absolutte lederen i Kambodsja. Det viktigste Prins Sihanouk oppnådde i sin lederperiode, var å holde landet nøytralt. Noe som senere ville, ha katastrofale følger for landet (Tully, 2006, sXI (preface))- USA og de vestlige maktene fikk aldri etablert noen stor form for innflytelse, men Kina og Nord-Vietnam, allierte av den Røde Khmer gikk under radaren.

På grunn av Kambodsja var sterkt preget av kolonialisme, så en på amerikanerne som en forlenget versjon av de gamle imperialistiske maktene. Da amerikanerne tidlig prøvde å blande seg inn, ville ikke Sihanouk godta noen annen hjelp, enn økonomisk hjelp (Tully, 2006, s. 129). Amerikanerne som prøvde å støtte alle anti-kommunistiske stater, fikk ikke Sihanouk på sin side, han så heller på amerikanerne med mistro (Chandler, 2000, s. 192).

Da Vietnamkrigen ble trappet opp i 1965 med USAs inntog i Sør-Vietnam, inngikk prins Sihanouk en avtale med nord-vietnameserne. Denne avtalen ble senere en direkte grunn til USA

involverte seg i Kambodsja. Avtalen gikk ut på at nord-vietnameserne skulle få bruke nord-øst-Kambodsja med fritt lende (Tully, 2006, s. 149-150). Denne avtalen skulle til slutt ende med bombingene av HCMT. Grunnen til Shianouk inngikk denne avtalen, lå i det faktum at Kambodsja skulle få bli latt være i fred skulle Vietnam til slutt komme seirende ut av konflikten. (Corfield J.J., 2009, s. 57).

Før USAs inntog til Vietnam i 1965, hadde Prins Sihanouk drevet med utrensning av kommunister. Hans tilhørighet lå ikke noen annen plass enn til seg selv, og folket. Prinsen begynte å bli tvilsom på de kambodsjanske kommunistene, og hadde mistanker om at de allierte seg med kommunister i nabolandene- da særlig nord-vietnameserne (som han for øvrig hadde rett i) (Corfield, 2009, s. 59-60). Prinsen og kommunistene i landet hadde ikke hatt noen større uenigheter tidligere, men i 1962 begynte staten med utrenskning i form av arrestering og drap av høyerestående kommunister (Tully, 2006, s. 142-143). Dette førte også til at flere av kommunistene i landet flyktet til Nord-Vietnam, hvor de fikk nye kontakter og støtte fra deres vietnamesiske kamerater. Fra 1963 snudde Sihanouk helt, han innførte sosialistiske prinsipper som for eksempel: nasjonaliserte han bankene I tillegg allierte Kambodsja seg med Kina og kuttet kontakten de hadde med de antikommunistiske statene Sør-Vietnam og USA (Chandler, 2005, s. 192). Folket i landet, da spesielt de to faksjonene med størst makt, nemlig hæren og kommunistene, begynte å bli urolige. Sihanouk viste ingen tegn til å velge side, han valgte bort vesten, og angrep kommunistene i sitt eget land (Tully, 2006, s. 145). Det så ut som om han ville skape en egen faksjon, med Kina i ryggen.

Etter 1965, da USA gikk inn i Vietnam, fikk Sihanouks tilsynelatende ubesluttsomhet konsekvenser. Hans absolutte makt, og det faktum at han ikke så ut til å velge en side, hadde katastrofale følger (Tully, 2006, 148-149). På en side hadde en den Røde Khmer som opprinnelig ikke var fiender av prinsen, men som nå hadde snudd seg mot ham.. På en annen side hadde man eliten og hæren. De var misfornøyd med at prinsen kuttet kontakt med USA og Sør-Vietnam. Da han attpåtil, sverget til nøytralitet, men samtidig, allierte seg med Kina og lot nord-vietnameserne bruke den nord-østlige delen av landet fritt, ble Sihanouks autoritet svekket (Tully, 2006, s. 148-149). Sihanouk var kanskje godt likt i begynnelsen, men ble etter hvert mer som en ubesluttsom diktator. Ingen faksjoner i landet støttet ham til slutt. Da det attpåtil ble økonomisk krise i landet, ble det for mye for høyrefløyen, som utførte et statskupp i 1970 da Sihanouk var i Frankrike på ferie. Under prinsen utenlandsopphold skapte høyresiden en militærjunta og overtok staten, noe som ytterligere destabiliserte landet (Tully, 2006, s. 149-151).

4.0 Hva hvis USA aldri hadde gått inn i Vietnam?

Viste årsakssammenhengen i dominoteorien seg å være rett? I forrige kapittel tok oppgaven for seg historien, før og i korte trekk, etter Vietnamkrigens utbrudd. Som nevnt tidligere har valget av metode, endt opp på kontrafaktisk historisk analyse. Grunnen til dette er for å prøve å vise at årsaken til Kambodsja og Laos' fall ikke var en direkte årsak av Vietnams fall. I dette kapittelet blir en alternativ verden bli konstruert, for å prøve å vise at selv om USA ikke intervenerte i Vietnam, så ville ikke dominoteorien nødvendigvis gått i oppfyllelse. Helt til slutt vil også en mer dyptgående versjon av dominoteorien bli satt inn for å vise en mer realistisk tilnærming til dominoeffekten.

I boken til Nye & Welch (2014), skriver forfatterne om filmen «*Virtual JFK*». Her spekulerer Koji Masutani på hva som ville skjedd dersom Kennedy hadde overlevd. Han kommer fram til at Kennedy antageligvis ikke ville hjulpet Diem med like stor militærmakt som Johnson gjorde. Basert på Kennedys tidligere handlinger rundt Vietnam, mener Masutani at Kennedy antageligvis ikke ville sett til, at like stor mengde militær hjelp ble sendt slik som den reelle tidslinje (Nye & Welch, 2014, s. 79-80).

Med bakgrunn i boken til Nye & Welch (2014) vil det i denne konstruerte tidslinjen skje at Kennedy ble drept 22. november 1963. Oppgaven vil derimot bruke Kennedys motvilje til å intervenere i Vietnam. Det som vil bli endret er Lyndon B. Johnsons handlinger etter forløpet av hans mord. Kennedys vise-president (L.B Johnson) ser ut til å ha vært en usikker mann (Gilbert R.E, 1996 s. 695 s. 702) I tiden etter mordet på Kennedy, vil Johnson i oppgavens konstruerte tidslinje, fortsette Kennedys linje inn i 1965 med å støtte Vietnam istedenfor å aktivt gå inn og hjelpe dem med militære styrker. I tillegg vil avhandlingens kontrafaktiske verden gå ut ifra at lederen i Sør-Vietnam, Ngo Dinh Diem, aldri ble myrdet. Dermed sørge for at Sør-Vietnam ikke ble utsatt for et statskupp i 1963. Diem var fra begynnelsen av positiv til vesten, men forholdet mellom USA og Sør-Vietnam ble etter hvert surt. Diem viste seg å være brutal, og var grunnen til at tusenvis i det Sør-Vietnamesiske statsapparat ble drept. Rykter om at disse kunne ha vært kommunister, og at de var korruperte og inkompetente var ofte grunnene (Paul, C., Clarke, C., Grill, B., & Dunigan, M., 2013, s. 180-182). Antar en derfor at Diem ikke ble myrdet, kan en også anta at USA ikke ville støttet Diem. Han ble sett på som enda en brutal diktator i slutten, derfor kan det tenkes at Johnson heller ville satset en annen plass enn Sør-Vietnam.

4.1 Nytt Sør-Vietnam

Selv om det kan tenkes at USA ikke gikk inn i Sør-Vietnam i 1965, må man ikke glemme

det faktum at amerikanerne allerede før 1965 hadde hjulpet både Sør-Vietnam Laos, Thailand og Kambodsja i ulik grad. USAs innblanding i Vietnam ville antakeligvis fortsatt vært stor, men ville bare bestått av økonomisk innblanding, etterretning og opplæring av sør-vietnamesiske tropper. USA ville nok aldri ha forlatt området totalt, før de muligens hadde blitt kastet ut. Med bakgrunn i amerikansk utenrikspolitikk i Sør-Øst-Asia vil det derfor være logisk å anta at de fortsatt ville ha en tilstedeværelse i Vietnam, selv om valget falt på å aldri sende inn soldater.

Selv om USA hadde valgt å ikke støtte Diem med bakkestyrker, kan en anta at de ville ha startet bombingene av HCMT slik som i den reelle tidslinjen. Det ville vært strategisk for USA å bombe HCMT uansett om deres relasjoner med Diem var kalde. HCMT gikk gjennom Laos, og ville av den grunn også vært viktig. Selv om amerikanerne ikke risikerte livene til egne soldater i Vietnam i denne tidslinjen, utgjorde bomberaid en effektiv, men samtidig sikker måte å ødelegge for kommunistene. Dermed på grunn av strategi, kan en anta at USA ville fortsatt en noenlunde lik linje med bombing slik som i den reelle tidslinjen.

Selv om man antar at USA hjalp Diem med økonomisk hjelp, trening, og flystøtte kan en også anta at landet til slutt ville falt. Dette er sannsynlig fordi Ngo Dinh Diem ikke var populær blant majoriteten i Sør-Vietnam, som følge av hans brutaliteter. Dette førte til flere kommunistiske sympatisører (Church, 2003, s. 194). Sør-Vietnam var infisert av korruperte ledere (Paul et al. 2013 181-182). Vietnam var unaturlig delt på den 17. parallell. Landet hadde fortsatt stort antall kommunister innenfor sin landegrense og flere ble det. Sør-Vietnam var med andre ord fortsatt splittet (Church, 2003 s. 194-195). Dette kombinert med at USA aldri inntok landet, hadde antageligvis ført til at Sør-Vietnam falt noen år etter 1965.

4.2 Thailand

Thailand var før 1965 (og etter) var svært positive til amerikansk hjelp som det vises til i forrige kapittel om Thailand. De hadde tidlig bundet seg til amerikanerne. På grunn av Diem ikke ble drept, og amerikanerne aldri brukte Sør-Vietnam som sin skanse mot kommunisme, kan det tenkes at kanskje Thailand hadde blitt dette. Ser man til historien hadde USA allerede baser for bombefly rundt om i Thailand, amerikansk etterretning i Sør-Øst-Asia var også basert her. USA og Thailands forhold var allerede sterkt i 1965. Hadde USA aldri gått inn i Vietnam, ville kanskje fokuset til den vestlige koalisjonen blitt mer defensiv. Derfor ville det vært strategisk å utvikle sin base i Thailand. Dette kan baseres på det faktum at USA og Thailands forhold allerede var sterkt. Dermed var allerede landet positivt innstilt til en allianse. Som vist tidligere i oppgaven, var også landet relativt kommunistfritt, altså var det trygt. I tillegg grenser

Thailand til både Laos, Kambodsja og Sør-Vietnam er innen rekkevidde.

For Thailand og USA ville fokuset de hadde på Laos, fortsatt slik det alltid hadde vært. Laos hadde gjennom historien vært Thailands største prioritet, og thai-folkets sikkerhetspolitikk var alltid rettet mot Laos som delte en lang landegrense med både Thailand, Kina og Nord-Vietnam. På grunn av Thailands sterke antikommunistiske linje og solidifiserte forhold til de vestlige maktene, ville antakeligvis USA også blitt mer redd for Laos, på grunn av landegrensene. Selv om både Thailand og USA var sterkt involvert i Laos før 1965, hadde ikke inntoget i Sør-Vietnam hindret dem i å fortsette deres fokus, slik det gjorde i den reelle tidslinjen. Fokuset kunne fortsatt ha ligget på Laos.

Antar man at USA og Thailand ville fortsatt å fokusere på Laos, ville det vært en mulighet for økt amerikansk tilstedeværelse i Thailand. På grunn av operasjonene i Laos hadde senter i Thailand, i den reelle tidslinjen, kan en anta det ville skjedd i den kontrafaktiske tidslinjen også. Thailand ville også vært villige til å fortsette deres solidifisering av amerikansk innblanding på grunn av den økte trusselen fra Nord-Vietnam, som følge av at Sør-Vietnam ikke fikk hjelp av USA.

Da USA gikk inn i Vietnam i den faktiske tidslinje, økte antall amerikanske flybaser, og personell kraftig i Thailand (Randolph, 1986, s. 57-58). Dette ville også skjedd i den kontrafaktiske tidslinjen. På grunn av det faktum at selv om Diem og USA hadde kalde fronter, fortsatte USA å bombe HCMT. Thailand hadde hatt amerikanske flybaser siden 1960, da de ble bygget med tanke på Laos-konflikten (Baker, 2005, s. 148). Selv om USA ikke støttet Diem med bakkesoldater, ville de kanskje ha hjulpet ham med bombing, ettersom det hadde vært strategisk for både Laos, Kambodsja, Thailand og Sør-Vietnam. Som igjen ville ført til at Thailand ville fått flere flybaser, slik som i den reelle tidslinjen.

På grunn av Diem ikke ble drept i denne tidslinjen, ville Thailand sannsynligvis blitt «det nye Sør-Vietnam». I den grad at Thailand antakeligvis ville blitt USAs siste skanse i området, kan det sammenliknes med Sør-Vietnam i den reelle tidslinjen. Sør-Vietnam ville med stor sannsynlighet falt til nord før eller siden. Dette ville nok både amerikanerne og thailenderne forutse, eller i det minste forberede seg på. Ser en til historien, hvordan Vietnam falt i 1975. kan en anta at dette ville skjedd i den kontrafaktiske tidslinje også, bare tidligere enn i den reelle tidslinjen. Dette kan begrunnes med at amerikanerne ikke aktivt kunne forsvare landet, og som følge av interne problemer i Sør-Vietnam. USA hadde kanskje derfor valgt Thailand, som sin base. Dette fordi at USA før 1965 hadde vurdert Thailand som skansen å bekjempe kommunisme fra (Randolph, 1986, s. 49) Derfor vil det i denne tidslinjen, blitt Thailand som var forkjemperen for vesten. Hadde Johnson fulgt Kennedys linje, i tillegg til USA ikke ville

samarbeide med Diem, ville Thailand som alltid har fulget prinsippet om å «bøye seg med vinden», kanskje gitt USA muligheten til å føre en noenlunde lik linje som i den reelle tidslinjen, seg i landet.

4.3 Laos

Laos, var opprinnelig sett på som den første og viktigste dominoen i Indokina. Uten utbruddet av Vietnamkrigen, ville det fortsatt være en viktig domino. Thailand og USA hadde muligens holdt sin linje, og assistert høyrefløyen. På grunn av den vestlige koalisjonen innblanding i området i den reelle tidslinjen, er det med god grunn, man kan anta at de ville fortsatt støtten av høyrefløyen i denne tidslinjen. Kina og Nord-Vietnam hatt størst fokus på Sør-Vietnam, men ville også fortsatt å fokusere på Laos. Det som kunne ha skjedd, er at ikke-interveneringen i Sør-Vietnam, kanskje hadde gitt den vestlige koalisjonen mer spillerom i Laos. Med Nord-Vietnam og Kina fokusert på krigen i Sør-Vietnam og med USA og Thailands fokus på Laos, kunne det hendt at nøytraliteten i landet hadde blitt overholdt i en stund, som hadde gidd høyrefløyen tid til å bli sterkere.

Den største forklaringsfaktoren på Laos` fall kan det se ut som om, var amerikansk og thailandsk uttrekning fra området. Da gradvis uttrekning fra Vietnam begynte i 1970, begynte også støtten Thailand og USA gav til Laos, å forsvinne. I denne tidslinjen, ville ikke dette skjedd fordi USA ikke ble utslitt av Vietnamkrigen, og kunne derfor holdt sin linje i Laos. Derfor kan det tenkes at borgerkrigen i Laos ville blitt mer intens etter hvert. Da USA i den kontrafaktiske tidslinjen fortsatte å hjelpe Diem-regimet med luftstøtte, ville også bombingene av HCMT fortsatt, men kanskje i mindre grad. Denne hendelsen var en av grunnene til Pathet Lao klarte å samle seg mot høyrefløyen. Bombingen ville nok ikke blitt like intens og langtrukket slik som i den reelle tidslinjen. Dette på grunn av at Sør-Vietnam antageligvis ville falt tidligere enn i den faktiske tidslinjen. Dermed ville heller ikke de laotiske kommunistene fått like stor støtte som de gjorde i den reelle tidslinjen. De ikke ha utnyttet kaoset som bombingene av HCMT skapte i den reelle tidslinjen. Bombingen av HCMT forblir viktig i den kontrafaktiske tidslinjen. Det ser derimot ut til at det var kombinasjon med amerikansk forlatelse av Indokina og HCMT bombingene, at Pathet Lao klarte å seire.

Antar man at Sør-Vietnam til slutt hadde falt, ville dette åpnet opp for større nord-vietnamesisk tilstedeværelse. Samtidig ville også USA og Thailand ha fortsatt sin støtte av høyrefløyen. Krigen i Laos var hemmelig, utad og offisielt var den bare utkjempet av de indre faksjonene i landet. Hvor lenge krigen ville fortsatt å være hemmelig er umulig å si. Det som muligens hadde skjedd var at, desto større konflikten i landet hadde blitt, desto større

oppmerksomhet hadde blitt lagt i Laos. Nøytralitetstraktaten som kom i 1962 var fortsatt gjeldene, men flere sanksjoner ville blitt stilt mot parter som ikke overholdt traktaten. USA og Thailand kunne ikke miste Laos.

Laos ville sannsynligvis havnet i en ny politisk krise. Dette begrunnes med at Amerikanerne og Thailand, ville aldri ha gitt opp sin kamp, da en domino allerede var falt. I denne konstruerte tidslinjen, er ikke USA utslitt av krigen i Vietnam, og kunne brukt mer midler og tid på Laos. I tillegg kunne ikke Pathet Lao som i den faktiske tidslinjen utnyttet bombingene av HCMT i like store grad. De hadde fortsatt fått støtte av Kina og Vietnam, men både høyrefløyen og Pathet Lao var nå sterke. De nøytrale, var også kapret av Pathet Lao, og kunne heller ikke ha fungert som et medium. Krigen ville dermed ha fortsatt, og Laos ville vært i en ny politisk krise.

Hadde Johnson fortsatt Kennedys politikk, hadde muligens et nytt forsøk på nøytralitet skjedd. Utfallet i Laos, kan en sannsynligvis anta hadde blitt et nytt forsøk på nøytralitet, med en grundigere gjennomføring. Dette som følge av Johnson førte Kennedys politikk, og fortsatte å prøve ut mindre aggressive alternativer. Hadde da en ny traktat kommet, ville de fredsbevarende landene antageligvis hatt en større tilstedeværelse, for å forsøke å holde freden i Laos. Det hadde kanskje også blitt satt ut fredsbevarende soldater.

4.4 Kambodsja

Kambodsja ble sterkt påvirket av USAs beslutning om å hjelpe Sør-Vietnam med egne tropper. Denne beslutningen ser det ut som destabilisert området sterkt. Nettopp som følge av denne beslutningen ikke tas, endrer sannsynligvis den kambodsjanske tidslinjen seg drastisk. Sihanouk gjennom hans absolutte makt, ville klart å holde landet nøytralt i den kontrafaktiske tidslinjen. Dette baseres på at han klarte dette i en liten stund, ved utbruddet av Vietnamkrigen i den ekte tidslinjen. Etter noen år førte utbruddet av krigen til så store omveltninger at Sihanouk mistet kontroll.

Sihanouk ville i den kontrafaktiske tidslinjen forsøkt å holde seg nøytral. På grunn av hans romanse med Kina startet før 1965, ville dette også vært faktum i den kontrafaktiske tidslinjen. Sihanouk, som allerede hadde vist Kina hans velvilje til sosialisme, ville kanskje også fortsatt å knytte seg nærmere Kina. Dette ville han gjort ved å innføre flere sosialistiske reformer. Grunnen til Sihanouk ønsket et nærmere forhold med Kina kan sees på som et taktisk valg. Han var redd for vietnameserne, ettersom de allerede hadde store tropper stasjonert i landet, som følge av HCMT.

Da Vietnamkrigen aldri ville brutt ut, antar oppgaven at Sør-Vietnam ville falt tidligere. Ville da vietnameserne vende seg mot Sihanouk? Med Kina i ryggen ville antageligvis vietnameserne holdt seg unna Sihanouk. Kina som var den største makten i området, og som støttet Nord-Vietnam i sin krig mot sør, hadde nok beskyttet Kambodsja mot et eventuelt vietnamesisk angrep. Derfor ville ikke Vietnam ha blandet seg inn i Kambodsja, enda. Men som følge av at Sihanouk lot Vietnameserne vinne, og hans nærmere forhold til Kina, ville flere i hans statsapparat blitt misfornøyde.

I den reelle tidslinjen ble Sihanouk utsatt for et statskupp. Dette ville antageligvis skjedd i den kontrafaktiske tidslinjen også. Dette kan man anta fordi kuppet i den reelle tidslinjen, kom som følge av flere faktorer, som også ville skjedd i denne tidslinjen. Høyrefløyen i Kambodsja var kritiske til Kina. Da Sihanouk blant annet nasjonaliserte bankene, førte dette også til at eliten som var en del av høyrefløyen mistet penger. Sihanouk som også lot vietnamesere bruke landet med fritt lende, var en sak som flere i høyrefløyen var imot. Han hadde også kuttet kontakt med USA og Thailand. Derfor, jo lenger Sihanouks forhold med Kina varte, jo større sjans kan en anta det hadde blitt, for at høyrefløyen vill utføre et statskupp.

Da dette til slutt hadde skjedd, ville en borgerkrig sannsynligvis oppstått. Med høyrefløyen i styring, slik som i den reelle tidslinjen, ville USA og Thailand fått innpass i landet. Som følge av Sihanouks nære forhold til Kina, ville Kina blandet seg inn på den Røde Khmers side. Dette ville antageligvis Vietnam også gjort, ser en til hvordan de støttet Pol Pot i den faktiske tidslinjen. En ny borgerkrig hadde oppstått, noenlunde lik den i den faktiske tidslinje. Det som derimot skiller den faktiske og den kontrafaktiske tidslinjen, er at USA ikke er utslitt av Vietnamkrigen. De har en sterk tilstedeværelse i Laos og Thailand, og med Laos i en antatt ny nøytralitetsperiode, ville fokuset til den vestlige koalisjonen ligget på Kambodsja. Dette ville også Kinas og Vietnams fokus også gjort.

4.5 Det nye Indokina

En alternativ verden har blitt lagt fram, basert på hvordan den muligens ville sett ut dersom Diem ikke hadde blitt myrdet og avsatt, og basert på Johnson ville ført en politikk lik den vi ser med John F. Kennedy. Den er basert på hva som kanskje hadde skjedd dersom USA ikke gikk inn i Sør-Vietnam. Det kan tenkes at dette ville ført til at Laos, Kambodsja og Thailand ville fått større roller i den konstruerte konflikten. Denne konstruerte verdenen likner for det meste ikke på den reelle verden. Både Laos, Thailands og Kambodsjas tilfeller er drastisk annerledes.

Thailand ville ikke i denne tidslinjen falt til kommunisme. Thailand ville, basert på

landets forhold til USA før krigen, antageligvis blitt et nytt vestlig festningsverk, hvor alle operasjoner i området ville gått ut ifra. Landet ville blitt en base, flybase, etterretning og treningsbase. Da USA ikke fikk bruke Sør-Vietnam som sin skanse mot kommunisme måtte de ha funnet et alternativ. USAs valg av base ville da, basert på funn i kapittel 3.1, sannsynligvis falt på Thailand. Historien til Thailand viser oss hvordan den nasjonale kulturen ikke skaper, og ei heller skapte, noen stor kommunistisk bevegelse. USA tok også en sentral rolle som beskytter av thailandske prinsipper, tidlig i den kalde krigen. Det var aldri noen konflikt i det thailandske politiske spillet, og om det var, var alle enige om kommunisme; det var motstridene mot den thailandske levemåten og kulturen. Med bakgrunn i dette, ville ikke Thailand ha falt slik dominoteorien påstår, selv om USA aldri gikk inn i Sør-Vietnam og forhindret Diem-regimets fall.

Laos er nok det landet som hadde sett mest konflikt i den kontrafaktiske verdenen, men ville ikke falt. I den reelle tidslinjen var borgerkrigen i Laos så å si satt på vent ved utbruddet av krigen i Vietnam. Da dette utbruddet ikke skjedde, ville det nok til slutt skjedd gnissinger store nok til å bryte den relativt fredelige tiden i Laos. Dette basert på bevis på at krigen i Laos fortsatte, selv om nøytralitetstraktaten gjorde innblanding forbudt. Med både Kina, Nord-Vietnam, Thailand og USA fortsatt til stede, ville det bare vært et spørsmål om tid, før en ny konflikt hadde brutt ut. Nøytralitetstraktaten ville antakeligvis raknet fordi USA og Thailand sannsynligvis ikke ville gidd opp et land til. Derfor kan en også anta at borgerkrigen, gitt nok tid, ville fortsatt. Verden ville igjen stått overfor en ny krise i Laos. USAs og Thailands fokus ville fortsatt ligget på Laos, på samme tid som Kina og Vietnams ville ligget på Laos. En koalisjon mellom høyrefløyen og Pathet Lao hadde vært umulig nå. Dette basert på det faktum at den nøytrale faksjonen i landet var kapret av kommunistene i landet. De som kunne vært et medium, var under Pathet Laos makt. Landet ville da sannsynligvis havnet i en ny politisk krise. Ser en til historien kan det også tenkes at en ny nøytralitetstraktat, hadde blitt forsøkt. Denne gang hadde landene som sto for håndheving av avtalen, antageligvis hatt større tilstedeværelse for å prøve å forhindre enda en hemmelig krig. Denne avtalen ville, gitt nok tid, sannsynligvis blitt brutt.

Kambodsja, ville heller ikke, i første instans, falt til kommunisme. Landet ville muligens ha sett mer eller mindre likt ut en kort tid etter 1965. Man kan anta at Sihanouk ville fortsatt å fordype deres allianse med Kina. Dette baseres på hva den reelle tidslinjens Sihanouk gjorde. Som følge av Kambodsja ikke følte USAs inntog i Sør-Vietnam i 1965, vil det være sannsynlig å anta at Sihanouk ville gått samme vei i denne tidslinjen som han gjorde i den faktiske tidslinjen. Dette ville også til slutt endt med at høyrefløyen i landet hadde blitt misfornøyd. Med

bakgrunn i det som skjedde i den reelle tidslinjen, og hvordan landet ble påvirket av Vietnamkrigen, vil være med stor sannsynlighet for at det samme hadde skjedd i den konstruerte tidslinjen. Forskjellen mellom tidslinjene vil da være at USA og Thailand aktivt kunne støttet denne høyrevridde koalisjonen. Dette baseres på at høyrefløyen i Kambodsja alltid hadde vært positive til vesten. En borgerkrig ville antageligvis oppstått, med Kina og Vietnam bak den Røde Khmer og Thailand og USA bak høyrefløyen.

4.6 Dominoeffekten

Viste årsakssammenhengen implisitt i dominoteorien seg å være sann? Ved å lage en alternativ tidslinje, hvor USA ikke støttet Diem-regimet, har avhandlingen forsøkt å se hva som kanskje ville ha utfolde seg. Antar en at Sør-Vietnam til slutt ville falt, kan man forsøke å spå hva som kanskje hadde skjedd med landene Laos, Kambodsja og Thailand. Implisitt i dominoteorien, ligger det en årsakssammenheng som går slik: «faller et land til kommunisme, vil også landene rundt falle». I denne oppgaven har det derfor blitt forsøkt å vise til hvordan denne antatte årsakssammenhengen er rett/feil.

Avhandlingen viser til hvordan de indre forholdene, ved *hjelp* av ytre forhold, hadde stor innflytelse på landets politikk. Disse variablene, viser at det muligens er et mer komplisert bilde, som gjør om landet opplever en kommunistisk revolusjon enn bare Vietnams fall. Ser en på de indre forholdene, kan man anta at Laos og Kambodsja falt som følge av en lang rekke hendelser, inkludert Sør-Vietnams fall, som til slutt endte med at landene falt. Vietnams fall i den reelle tidslinjen var bare dråpen som fikk begeret til å flyte over. Derfor kan en ikke forkaste dominoteorien helt. Det har en viss form for sannhet i seg, den er veldig snevert vinklet. Som vist i den kontrafaktiske analysen, er det heller ikke alltid den vil få samme utfall.

Metoden har vist oss hvordan amerikanerne, antageligvis fikk teorien deres til å gå i oppfyllelse selv. Altså var troen på teorien selvoppfyllende. For ved å hjelpe Sør-Vietnam i den faktiske tidslinje, destabiliserte de området, som igjen hadde påvirkning på de indre variablene i Laos og Kambodsja. I den kontrafaktiske tidslinjen, hvor USA ikke gikk inn i Sør-Vietnam i 1965, kan en konkludere med at landene ikke vill ha falt til kommunisme. Thailand gjennom begge tidslinjene var relativt stabilt. Fordi det ikke var en direkte krigssone, ble ikke landet påvirket i like stor grad. Thailand hadde heller ikke noen stor kommunistisk bevegelse fra før av, som igjen kanskje er en forklaring på hvorfor regimet var så stabilt, altså landet ble aldri et stort mål for kommunistene i Indokina. Derfor kan en konkludere med at det enkle årsaksforholdet implisitt i dominoteorien, har en viss form for sannhet i seg.

J.L.S. Girlings versjon av teorien kort oppsummert i hans egne ord: «Kommunistisk

overtakelse av en stat *kan, med tid* lede til kommunistisk overtagelse av en annen stat selv om influensen av den overtatte staten vil kjennes øyeblikkelig» (Girling, 1970, s. 371). Anvender man denne versjonen av dominoteorien, til konfliktene i den faktiske tidslinjen og den kontrafaktiske tidslinjen, har den en bedre forklaringsfaktor. På bakgrunn av at i den kontrafaktiske tidslinjen, ser en at selv om Vietnam falt, så faller ikke nødvendigvis Laos og Kambodsja. Derimot i den kontrafaktiske tidslinjen, hadde USA kapasitet til å hjelpe deres allierte, da Vietnams fokus igjen falt på sine naboer. Den er ikke like bastant og forklarer mer hvordan Laos og Kambodsja antageligvis falt til kommunisme, i den faktiske tidslinjen. Den inneholder elementer av indre politiske konflikter, så vel som ytre. Derfor kan en konkludere med at årsakssammenhengen i den originale versjonen av dominoteorien, nødvendigvis ikke er feil, men trenger en utdypning for å kunne ha større forklaringsmuligheter.

5.0 Konklusjon

Gjennom å bruke en kontrafaktisk historisk analyse av fakta rundt Vietnamkrigen har jeg skapt en alternativ verden. I denne verden, fortsatte president Johnson å følge hans forgjenger John F. Kennedys utenrikspolitikk i Vietnam. Han ville støttet Diem med opplæring og økonomisk støtte, i tillegg til luftstøtte istedenfor med bakkestyrker. Diem ville ikke blitt myrdet. Ved å anta dette har oppgaven kommet fram til at Laos og Kambodsja hadde havnet i mer intense borgerkriger, men ville ikke ha falt til kommunisme. Thailand ville blitt Sør-Øst-Asias nye frontlinje mot kommunisme, og ville derfor heller ikke falt. Ved å fjerne USA fra likningen, har avhandlingen forsøkt å finne ut om årsakssammenhengen i dominoteorien var sann. Oppgaven har da funnet at den inneholder en viss sannhet. For at den skal kunne ha en større forklaringsfaktor har oppgaven derfor lagt fram J.L.S. Girlings versjon av teorien, som går mer i dybden på hvorfor et land kan falle. I begge tidslinjene, vil Girlings versjon av dominoteorien ha større forklaringsfaktor enn den originale versjonen

Den kontrafaktiske metoden brukt i avhandlingen er som tidligere nevnt en kontroversiell metode. Skulle noen andre ha utført en slik avhandling er det mye mulig en kunne ha kommet til en annen konklusjon. Derfor er denne metoden av slik kontroversiell natur innenfor det historiografiske miljøet. På grunn av historikere er ute etter å finne ut hva som faktisk skjedde, vil den ikke være å regne som en legitim måte å finne «rett» historie. Det metoden derimot er god til, er å utforske variabler. På grunn av oppgavens begrensede natur, har jeg heller ikke fått gå slik i dybden i landenes historie, og mye er dessverre forenklinger. For videre forskning ville jeg anbefalt å gå enda dypere i historien. Ved å gå dypere i historien

er det også mulig å ta for seg flere variabler og forklaringsfaktorer. Dette hadde igjen gjort det lettere å gå lenger fram i tid, ettersom en kunne forklart flere faktorer.

Litteraturliste:

- Ang, C. G. (2009). *Southeast Asia and the Vietnam War*. Routledge.
- Baker, C., & Phongpaichit, P. (2009). *A History of Thailand*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bunzl Martin (2004) *Counterfactual History: A User's Guide* The American Historical Review, Vol. 109, pp. 845-858 <http://www.jstor.org/stable/10.1086/530560>
- Chandler, D. (2009). *A history of Cambodia*. Hachette UK.
- Christie, C. (1979). *Marxism and the History of the Nationalist Movements in Laos*. Journal of Southeast Asian Studies, 10(1), 146-158. Hentet fra: <http://www.jstor.org/stable/20070274>
- Church, P. (2017). *A short history of South-East Asia*. John Wiley & Sons.
- Corfield, J. (2009). *The history of Cambodia*. ABC-CLIO.
- Declaration on the Neutrality of Laos (1962). Vedtatt Geneve, den 23 July 1962, No. 6564 s. 301-304 Hentet fra: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20456/volume-456-I-6564-English.pdf>
- Evans, G. (2002). *A short history of Laos: The land in between*. Silkworm Books.
- Girling J.L.S. (1970) *Laos: Falling Domino?* Pacific Affairs, Vol. 43, No. 3 (Autumn, 1970), pp. 370-383 Hentet fra: https://www.jstor.org/stable/2754217?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Gilbert, R. (1996). *Lyndon B. Johnson's Physical and Psychological Pain: The Years of Ascent*. Presidential Studies Quarterly, 26(3), 694-707. Hentet fra: <http://www.jstor.org/stable/27551626>
- Hawthorn, G. (1993). *Plausible worlds: Possibility and understanding in history and the social sciences*. Cambridge University Press.
- Herring, G., & Immerman, R. (1984). *Eisenhower, Dulles, and Dienbienphu: "The Day We Didn't Go to War" Revisited*. The Journal of American History, 71(2), 343-363. doi:10.2307/1901759
- McNamara, R. S., Blight, J., Brigham, R. K., & Biersteker, T. J. (2007). *Argument without end: In search of answers to the Vietnam tragedy*. PublicAffairs.

Nye, J. S., & Welch, D. A. (2014). *Understanding global conflict & cooperation: intro to theory & history*. Pearson Education.

Sutayut Osornprasop (2007) *Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960–74)*, *Cold War History*, 7:3, 349-371, DOI: 10.1080/14682740701474832

Paul, C., Clarke, C., Grill, B., & Dunigan, M. (2013). *South Vietnam, 1960–1975: Case Outcome: COIN Loss. In Paths to Victory: Detailed Insurgency Case Studies* (pp. 177-197). RAND Corporation. Hentet fra: <http://www.jstor.org/stable/10.7249/j.ctt5hhsjk.26>

Pholsena Vattana (2012) *The (Transformative) Impacts of the Vietnam War and the Communist Revolution in a Border Region in Southeastern Laos* National Center for Scientific Research (CNRS), Paris, Singapore DOI: 10.1179/0729247312Z.0000000008

Slater, J. (1993). *The domino theory and international politics: The case of Vietnam*. *Security Studies*, 3 (2 utg.), 186-224.

Randolph, R. S. (1986). *The United States and Thailand: Alliance Dynamics, 1950-1985* (Vol. 12). Univ of California Inst of East.

Rosenfeld Gavriel (2002) *Why Do We Ask "What If?" Reflections on the Function of Alternate History* *History and Theory*, Vol. 41, No. 4, Theme Issue 41: Unconventional History (Dec.,2002), pp. 90-103

Tully, J. (2006). *A short history of Cambodia: From empire to survival*. Allen and Unwin.